

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12413
Tarih : 19.06.2025

29712

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim.

Mahmut DINDAR

Van Milletvekili

Türkiye'de olağan üstü hal dönemlerinde istisnai olarak uygulanması gereken KHK'ler on yıla yaklaşan sürelerle çeşitli alanlarda yürürlüktedir. HDP'li belediyelerle başlayan kayyum atama sürecinin ülkede diğer bölgelere ve kurumlara yaygınlaştığı bir süreç yaşanmıştır. 2016 yılında devam eden olağanüstü hal hukuku esas alınarak başlayan kayyum atamaları bugüne kadar 160'ı aşkın belediyede halk iradesiyle seçilmiş yönetimleri görevlerini yapmasını engellemiştir. 2019 ve 2024 seçimlerinde halk iradesi kayyum atanan yerlerde iktidarın bu politikasına karşı güçlü bir yanıt vermiştir. Van ilimiz özelinde halkımız 13 ilçenin tümünde kayyum başta olmak üzere diğer iktidar politikalarına yanıt niteliğinde bir sonuç açığa çıkarmış büyükşehir belediyesi dahil 14 belediyede yönetimi DEM partiye sandık iradesiyle teslim etmiştir. Bu tarihi sonuca rağmen 29 Kasım 2024'te Bahcesaray İlçe Belediyesi'ne ve 15 Şubat 2025 tarihinde Van Büyükşehir Belediyesi'ne hukuka aykırı bir biçimde ve kolluk gücü zoru kayyum gaspı tekrar etmiştir. Kayyum irade gaspları nedeniyle en temel belediye hizmetlerinde, yatırımlarında ve kurumsallaşmasında on yıla yaklaşan aksamalar toplumsal bir sorun haline gelmiştir. Kayyum yönetimleri süresince Van kentinin temel kentsel ihtiyaçları giderilememiş, mevcut sorunlar ise daha karmaşık bir hâl almıştır. Bu dönemde; Altyapı yatırımları, kent bütününe gözetilen uzun vadeli stratejik planlardan yoksun şekilde durağanlaşmış, Ulaşım sistemi, farklı ulaşım türlerini entegre eden planlı bir yapıdan uzaklaşmış, İmar planları ise kamu yararı gözetilmeden, parçacı ve rant odaklı müdahalelerle revize edilmiştir. Kayyumlar katılımcı yerel yönetim

mekanizmaları (kent konseyleri, meslek odaları, sivil danışma kurulları) etkisizleştirilmiş; karar alma süreçleri, teknik değerlendirmelerden bağımsız ve merkeziyetçi bir yaklaşımla yürütülmüştür.

Kayyumlar nedeniyle açığa çıkan hizmetsizlik bir toplumsal cezalandırma durumuna dönüşmüştür. Van Gölü hızla kirlenmekte ve nüfusu bir buçuk milyona yaklaşan Van temel belediye hizmetlerinden mahrum bırakılmaktadır. Van halkı içme suyundan trafiğe, imardan çevre temizliğine, sosyal hizmetlerden afet hazırlığına birçok konuda belediye hizmetlerinde sorun yaşamaktadır. 120 gün içinde Van Kayyımının iptal ettiği, durdurduğu, başlatılmasını engellediği onlarca belediye hizmeti sıralanabilir. DEM parti belediye yönetiminin eğitim desteği verdiği binlerce Vanlı üniversite öğrencisinin eğitim desteklerini, şiddete uğrayan kadınların barodan ücretsiz hukuki danışmanlık aldığı protokolü iptal eden kayyım, hızlı bir şekilde belediyenin öz kaynaklarını yok pahasına ve şeffaf olmayan bir yöntemle dağıtmakta veya satmaktadır. En son kamuoyuna yansıyan “ilansız” ve “rekabet koşulları sağlanmadan” “30 adet belediye taşınmaz satışının kapsamı” 200 bin metrekare olarak kamuoyuna yansımıştır. 15 Şubat’tan bu yana atanmış olan kayyumun halkın seçimle görevden uzaklaştırdığı kişileri çeşitli adlar altında yeniden belediyede maaşa bağladığı, aynı aileden kişileri yüksek maaşlara bağladığı, AKP belediye başkanı adaylarını maaşa bağladığı, AKP il teşkilatı faaliyetlerinin belediye üzerinden finanse edildiği kamuoyuna yansımıştır. Belediye bütçesinin öncelikle yerel belediye hizmetleri için harcanması gerekirken gençlik spor bakanlığı, diyanet, milli eğitim kapsamındaki hizmetlere aktarım yapılmaktadır. Van’da imar, trafik, yol, su, kanalizasyon sorunları çözüm beklerken belediye bütçesi ile cami, okul, diğer kamu binalarının tadilatı yapılmaktadır.

Bu bağlamda Van başta olmak üzere bölge illerinde kayyum atamalarının yol açtığı genel tahribat, hizmet eksikliği, yolsuzluk, belediye varlıklarında sebepsiz azalma ve mal kaçırımları, belediye personeline yönelik sürgün, ihraç vb. hukuk dışı uygulamalar, belediyelerin fahiş borçlanmaları, belediye taşınırılarının hukuk dışı ve yetkisiz bir şekilde haraç-mezat satılması, diğer kamu kurumlarına belediye bütçesi ve taşınmaz/taşınır kaynaklarının hukuk dışı ve yetkisiz bir şekilde kullanılması gibi başlıkların incelenmesi, kayyum rejiminin anti demokratik ve yasadışı hususlarının tespiti, açığa çıkan toplumsal zararların önüne geçilmesi ve yerel demokrasinin gereklerinin yerine getirilmesi için ilgili çalışmaların yürütülmesi, denetimlerin yapılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Hiyerarşiniz altında atanmış kayyumlar eliyle Van'da dokuz yılı aşan kayyum gaspının yol açtığı tahribat ve sunulmayan belediye hizmetlerine dair bakanlığınızın bir incelemesi, soruşturması veya denetimi olmuş mudur? Olmuşsa temel sonuçları nelerdir?
- 2) Van kayyımları 2016'dan bu yana belediyeyi ne kadar borçlandırmıştır? Belediye borçlanması ve bütçesinde yasal limitleri aşan uygulamaların nedenleri nelerdir? Belediye borçlanmasında bakanlığınızın sorumluluğu nedir? Van Büyükşehir Belediyesinde borçlanmanın 2016-19, 2019-24, 2025 ve sonrası dağılımı nedir?
- 3) Van kayyımları 2016'dan bu yana belediyeye ait hangi taşınmazları hangi gerekçe ve yetkiyle satmıştır? Belediye taşınmazlarının azaltılmasında bakanlığınızın sorumluluğu nedir? Van Büyükşehir Belediyesinde taşınmaz azaltımının 2016-19, 2019-24, 2025 ve sonrası dağılımı nedir?
- 4) Van kayyımları 2016'dan bu yana kaç belediye personelini ihraç etmiştir? Kaç belediye personeli hakkında sürgün cezası olarak ifade edilen görev yeri değişikliğine gitmiştir? Mahkeme kararına rağmen kaç personel işine iade edilmemiştir? Van Büyükşehir Belediyesi'nde mevcut kayyum dönemindeki sürgün ve mobbing iddialarına dair bakanlığınızın başlattığı bir soruşturma mevcut mudur?
- 5) Van Büyükşehir Belediyesi'nin eğitim desteği verdiği 3.000 bini aşkın Vanlı üniversite öğrencisinin eğitim desteğinin gerekçesiz bir şekilde kesilmesinin yol açtığı mağduriyete dair bakanlığınızın başlattığı bir soruşturma mevcut mudur? Bu kapsamda öğrencilerin eğitim desteğinin kesilme gerekçeleri nedir?
- 6) Van'da ilk defa açılışı yapılan Afet Koordinasyon Merkezi (AKOM) "depreme hazırlama ve önleyici çalışmaları amaçları" dışında kullanıldığı iddialarına ilişkin bir soruşturma başlatacak mısınız? Bu kapsamda Van'ın depreme hazır hale getirilmesi amacıyla alınan tedbirler nelerdir?
- 7) Van kayyımının kadın dayanışma merkezlerinin kısıtlanması, açılış aşamasındaki "kadın sığınma evinin açılmaması", kadına yönelik şiddeti önleme ve hukuki destek protokollerini iptal etmesinin gerekçeleri nelerdir? Bu kapsamda şiddete uğrayan kadınlara yönelik bakanlığınızın aldığı ilave bir tedbir mevcut mudur? Bu kapsamda kayyımın kadın karşıtı politikalarına dair başlattığınız bir soruşturma mevcut mudur?
- 8) Van kayyımının görevlendirdiği müdür ve üzeri kadrolar içerisinde eski AKP Belediye Başkanı, Başkan Adayı, milletvekili adayları İl-ilçe Yöneticisi kişi sayısı kaçtır? Halkın

sandıkta seçmediği bu kişiliklerin dolaylı olarak topluma dayatılmasının gerekçeleri nelerdir?

- 9) Türkiye’de kayyum uygulamasının yol açtığı anti-demokratik, hukuki olmayan, yasadışı durumlara son vermek ve bu toplumsal zarar mekanizmasını durdurmak amacıyla kayyım gasplarına son verilmesi planlanmakta mıdır?